

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 12 Mawrth, 2024

PRESENNOL: Cynghorydd Dyfed Wyn Jones (Is-gadeirydd) (Yn y Gadair)
Cynghorydd R. Llewelyn Jones (Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig)

Cynghorwyr Geraint Bebb, Keith Roberts, Ieuan Williams, Arfon Wyn.

Aelodau Cyfetholedig: Mr John Tierney (yr Eglwys Gatholig), Wenda Owen (yr Eglwys yng Nghymru), Gillian Thompson (Rhiant-lywodraethwr Sector Ysgolion Cynradd)

Aelodau Portffolio

Carwyn Jones (Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer), Nicola Roberts (Aelod Portffolio Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd), Alun Roberts (Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol), Dafydd Roberts (Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg).

WRTH LAW: Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Swyddogaeth/Swyddog Monitro (ar gyfer eitem 3)
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol (ar gyfer eitem 3)
Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo (HP) (ar gyfer eitem 6)
Pennaeth Gwasanaethau Tai (NM)
Pennaeth Democratiaeth (DS)
Pennaeth Proffesiwn (HR) a Thrawsnewid (CE)
Rheolwr Rhaglen a Pherfformiad Corfforaethol (GP)
Prif Swyddog Eiddo ac Asedau (MH) (ar gyfer eitem 6)
Rheolwr Sgriwtini (AGD)
Swyddog Pwyllgor (ATH)
Swyddog Gweddarlledu (FT)

YMDDIHEURIADAU: Cynghorwyr Douglas M. Fowlie (Cadeirydd), Aled M. Jones, Jackie Lewis, Llio A. Owen, Sonia Williams, Mr Dylan Williams (Prif Weithredwr).

Aelodau Portffolio – Cynghorwyr Llinos Medi, Neville Evans, Gary Pritchard, Dafydd Rhys Thomas, Robin Williams.

**HEFYD YN
BRESENNOL:** Swyddog Sgriwtini (EA) (Arsylwi)

Yn absenoldeb y Cadeirydd, y Cynghorydd Douglas Fowlie, cafodd y cyfarfod ei gadeirio gan yr Is-gadeirydd, y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones. Etholwyd y Cynghorydd R. Llewelyn Jones yn Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn o'r Pwyllgor yn unig.

Croesawodd y Cadeirydd Mr Gwyndaf Parry i'w gyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ei swydd fel y Rheolwr Cynllunio Perfformiad a Rhaglen Corfforaethol.

1 DATGAN BUDDIANAU

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o fuddiant yn ystod y cyfarfod hwn.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 13 Chwefror 2024 a chadarnhawyd eu bod yn gywir yn amodol ar nodi bod y Cynghorydd Geraint Bebb yn bresennol yn ystod y cyfarfod hwnnw.

3 MONITRO PERFFORMIAD: CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL CH3 2023/24

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid, a oedd yn cynnwys y Cerdyn Sgorio ar gyfer Chwarter 3 2023/24, i'w ystyried gan y Pwyllgor. Mae'r cerdyn sgorio'n dangos safle'r Cyngor ar ddiwedd Chwarter 3 yn erbyn ei amcanion llesiant.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Carwyn Jones, yr Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer. Nododd mai dyma'r adroddiad chwarter tri mwyaf cadarnhaol ers cyflwyno'r cerdyn sgorio fel arf ar gyfer rheoli perfformiad. Mae 91% o'r Dangosyddion Perfformiad yn perfformio yn uwch neu o fewn 5% i'r targed. Mewn perthynas â dangosyddion Rheoli Perfformiad yn benodol, mae 97% yn uwch neu o fewn 5% i'r targed. Dim ond un dangosydd sydd yn Goch ar y cerdyn sgorio. Mae rhai llwyddiannau nodedig wedi'u hamlygu ym mharagraff 4.3 yn yr adroddiad ac mae'r Gwasanaethau Oedolion, Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a'r Gwasanaethau Digartrefedd wedi perfformio'n dda yn ogystal, fel y nodir ym mharagraff 4.5 yn yr adroddiad. Mae dangosyddion perfformiad rheoli gwastraff a dangosyddion gwasanaethau cynllunio i gyd yn dangos yn Wyrdd yn erbyn eu targedau. Nodir rhai meysydd sy'n tanberfformio yn ymwneud â nifer y ceisiadau rhyddid gwybodaeth sy'n derbyn ymateb o fewn yr amserlen, rheoli cwynion gan gwsmeriaid, yr amser a gymerir i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a'r amser a gymerir i ailosod unedau llety. Mae perfformiad yn gysylltiedig â rheoli perfformiad hefyd yn is na'r targed a'r prif reswm am hynny yw absenoldebau salwch tymor hir. Mae'r pwysau ariannol a'r cynnydd yn y galw am wasanaeth hefyd yn peri risg barhaus. Mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn monitro'r meysydd sy'n tanberfformio ac mae camau lliniarol / adferol yn cael eu rhoi ar waith i wella perfformiad yn y meysydd hyn, fel y nodir yn yr adroddiad.

Bu i'r Pwyllgor gydnabod y perfformiad cadarnhaol a'r cynnydd a diolchodd y Pwyllgor i bawb a gyfrannodd at y canlyniadau yn ystod Ch3. Wrth graffu ar yr adroddiad trafodwyd y materion a ganlyn –

- Y mesurau lliniaru a roddwyd ar waith i atal dirywiad pellach o ran y dangosyddion sy'n Wyrdd ar y cerdyn sgorio ar hyn o bryd lle mae'r tuedd ar i lawr.
- A yw cwynion yn cael eu defnyddio mewn modd cadarnhaol ac a yw gwersi'n cael eu dysgu er mwyn gwella prosesau ac ymarfer.
- Y sefyllfa mewn perthynas â diwygio'r cerdyn sgorio i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â Chynllun y Cyngor 2023-28 a'r amserlen ar gyfer rhoi'r cerdyn sgorio newydd ar waith.

Bu i'r Swyddogion a'r Aelodau Portffolio ymatebi i'r pwyntiau a godwyd fel a ganlyn –

- Mewn perthynas â Dangosydd Perfformiad 10 (Canran y cleientiaid NERS yr oedd eu hiechyd wedi gwella wrth gwblhau'r rhaglen ymarfer corff) lle mae'r tuedd ar i lawr nodwyd bod cronfa ddata newydd wrthi'n cael ei rhoi ar waith a bod y gostyngiad oherwydd bod data'n cael ei gofnodi'n wahanol erbyn hyn. Fodd bynnag, oherwydd y newid yn y modd y caiff yr wybodaeth yma ei chasglu mae'n bosib na fydd y Dangosydd Perfformiad hwn yn cael ei gynnwys ar y cerdyn sgorio newydd ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25. Er bod y dangosyddion rheoli gwastraff yn Wyrdd yn erbyn y targedau,

nid yw dangosydd perfformiad 32 wedi perfformio cystal oherwydd bod cyfraddau ailgylchu'n dueddol o fod yn is dros gyfnod y Nadolig a'r gaeaf. Mae'r Gwasanaeth Rheoli Gwastraff wrthi'n gweithio â Llywodraeth Cymru i wella cyfraddau ailgylchu. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod cyflawni statws Gwyrdd ar gyfer Dangosyddion Perfformiad y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi golygu llawer iawn o waith caled oherwydd y galw sylweddol ac nid oedd yn poeni gormod am gyfeiriad Dangosyddion Perfformiad 15,18 a 23 gan eu bod yn delio â phobl ac felly mae'r galw'n gallu newid o un chwarter i'r llall, felly mae'r perfformiad y dangosyddion hyn yn dal i fod yn iach.

- Mae'r Cyngor yn chwilio am ffyrdd o ddefnyddio data ynglŷn â Chwynion a Chanmoliaethau i wella gwasanaethau a bydd y ffocws ar weithio gyda'r Gwasanaeth TG i ddefnyddio'r system CRM i gefnogi cwynion, ymatebion a'r modd y cânt eu trin yn ogystal â nodi tueddiadau, patrymau a themâu a defnyddio'r wybodaeth i wella prosesau ac ymarfer fel rhan o ymrwymiad y Cyngor i barhau i wella.
- Mae'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol wrthi'n cael ei adolygu ynghyd â'r Dangosyddion Perfformiad Allweddol a fydd yn cael eu cynnwys ynddo a fformat yn y cerdyn sgorio newydd ar gyfer y flwyddyn ariannol sydd i ddod gyda'r nod o sicrhau bod y cerdyn sgorio, a pherfformiad Cyngor, yn cyd-fynd â'r chwe amcan strategol yng Nghynllun y Cyngor. Y nod yw cyflwyno'r cerdyn sgorion newydd yn ystod sesiwn briffio i aelodau ym mis Ebrill 2024.

Ar ôl adolygu'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Ch3 2023/24, ac ar ôl nodi ymateb yr Aelodau Portffolio a'r Swyddogion i'r materion a godwyd, penderfynwyd –

- **Nodi'r adroddiad ar y Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Ch3 2023/24 yn cynnwys y meysydd y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn eu harchwilio er mwyn rheoli a sicrhau gwelliant pellach yn y dyfodol mewn perthynas â cheisiadau rhyddid gwybodaeth sy'n derbyn ymateb o fewn yr amserlen, rheoli cwynion cwsmeriaid, nifer y dyddiau y mae'n ei gymryd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a nifer y dyddiad calendr y mae'n ei gymryd ar gyfartaledd i osod unedau llety y mae modd eu gosod (ac eithrio Eiddo Anodd eu Gosod).**
- **Argymhell y cerdyn sgorio a'r mesurau lliniaru a amlinellwyd i'r Pwyllgor Gwaith.**

4 DANGOSYDDION PERFFORMIAD LLEOL: GWASANAETHAU TAI

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai, a oedd yn cynnwys diweddariad ar hynt adolygiad y Gwasanaethau Tai i Ddangosydd Perfformiad 28 (nifer y dyddiau calendr y mae'n ei gymryd ar gyfartaledd i ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl), i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Nicola Roberts, yr Aelod Portffolio Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd ar ran y Cynghorydd Gary Pritchard, yr Aelod Portffolio Gwasanaethau Plant, Ieuencid a Thai, a oedd methu â bod yn bresennol oherwydd ymrwymiad arall yn gysylltiedig â'i ddyletswyddau fel aelod portffolio. Cyfeiriodd at ddatganiad a oedd wedi cael ei baratoi ymlaen llaw gan y Cynghorydd Gary Pritchard a oedd yn cadarnhau ei fod ef â'r Pennaeth Gwasanaethau Tai wedi bod yn trafod Dangosydd Perfformiad Allweddol 28 ers tro oherwydd pryderon nad oedd y dangosydd yn cyrraedd y targed. Y ddau brif ffactor yw'r penderfyniad i gael gwared ar y prawf modd fel rhan o'r meini prawf cymhwysra ar gyfer Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl ar gyfer addasiadau hyd at £10,000, sydd wedi arwain at fwy o geisiadau, a diffyg contractwyr i wneud yr addasiadau. Mewn ymgais i fynd i'r afael â'r mater olaf, cynhaliwyd digwyddiad "Cwrdd â'r Prynwr" ym mis Rhagfyr 2023. Daeth nifer o bobl i'r digwyddiad a derbyniwyd sawl datganiad o ddiddordeb. Er na chyrhaeddodd y dangosydd y targed yn Ch3 mae'r tuedd yn Wyrdd ac mae nifer y dyddiau calendr wedi gostwng. Bydd y sefyllfa a'r data yn

parhau i gael ei fonitro i sicrhau bod cynnydd yn cael ei wneud a bod y dangosydd yn symud i'r cyfeiriad cywir.

Cadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau Tai'r cynnydd mewn ceisiadau am Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a dywedodd bod achosion yn dod yn fwy cymhleth o ran natur yr addasiadau sydd eu hangen ac felly maent yn cymryd mwy o amser i'w cwblhau. Nid yw Llywodraeth Cymru'n canolbwyntio ar nifer y dyddiad a gymerir i ddarparu'r Grantiau erbyn hyn ac yn lle hynny mae'n canolbwyntio ar wariant ar addasiadau. Mae'r Gwasanaethau Tai wedi bod yn casglu gwybodaeth am berfformiad awdurdodau eraill wrth ddarparu'r Grantiau fel y gall ddefnyddio'r wybodaeth fel meincnod i fesur ei berfformiad yn erbyn cynghorau eraill.

Bu i'r Pwyllgor drafod y materion a ganlyn –

- Yr amserlen ar gyfer cwblhau adolygiad y Gwasanaethau Tai o Ddangosydd Perfformiad 28 a pha elfennau o'r gwaith sy'n weddill.
- A yw cynghorau eraill yn cael yr un broblem wrth ddarparu'r Grantiau.
- I ba raddau y mae angen datrysiad corfforaethol ar gyfer perfformiad yn erbyn Dangosydd Perfformiad 28.

Bu i'r Pennaeth Gwasanaethau Tai nodi'r canlynol –

- Mae gwaith ar y gweill i adolygu a diwygio'r polisi a bydd polisi addasiadau newydd yn cael ei gyflwyno i'w gymeradwyo cyn diwedd y mis. Mae Cytundeb Lefel Gwasanaeth â'r cwmni sy'n gwasanaethu fel asiant wrthi'n cael ei gytuno'n ffurfiol fel rhan o'r broses. Bwrddir cynnal sesiwn hyfforddi ar gyfer Therapyddion Galwedigaethol yn y Gwasanaethau Cymdeithasol ym mis Ebrill fel eu bod yn ymwybodol o'r newidiadau i'r polisi. Mae'r Gwasanaethau tai wedi dyrannu adnoddau gweinyddol ychwanegol i ddelio â cheisiadau i wella perfformiad yn erbyn Dangosydd Perfformiad Allweddol 28. Nid yw'r rhain yn swyddi newydd ac mae'r dyletswyddau wedi cael rhannu ymysg staff y gwasanaeth.
- Mae awdurdodau eraill hefyd yn gweld cynnydd mewn ceisiadau ac maent yn wynebu problemau tebyg o ran capasiti. Mae'n deg dweud bod nad yw'r heriau yn unigryw i Ynys Môn a'u bod yn gyffredin ledled Cymru. O ran mynd i'r afael â'r mater, er bod y digwyddiad Cwrdd â'r Prynwr a gynhaliwyd ym mis Rhagfyr 2023 wedi bod yn gadarnhaol iawn a bod contractwyr wedi dangos diddordeb mewn gweithio â'r Cyngor, bydd yn cymryd amser i'r rhain ddwyn ffrwyth.
- Mae'r prif heriau yn ymwneud â'r ffaith bod rhan o'r broses yn ymwneud ag asesu anghenion cleientiaid, llunio cynllun gofal, cael pris ar gyfer y gwaith ac ymgysylltu â'r contractwr i wneud y gwaith. Oni bai ein bod ni'n creu tîm mewnol, tebyg i'r Uned Cynnal a Chadw Tai sy'n gofalu am stoc dai'r Cyngor, mae'r opsiynau ar gyfer ymyrryd neu ddod o hyd i ddatrysiad ar lefel gorfforaethol yn gyfyngedig iawn.

Penderfynwyd nodi'r cynnydd hyd yma gan y Gwasanaethau Tai wrth adolygu Dangosydd Perfformiad 28 (Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl).

5 CYNLLUN BUSNES Y CYFRIF REFENIW TAI (CRT) 2024-2054

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai, a oedd yn cynnwys Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer 2024 i 2054, i'w ystyried gan y Pwyllgor. Mae'r CRT yn nodi sut y caiff adnoddau eu gwario i gynnal, gwella a datblygu stoc dai'r Cyngor.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Nicola Roberts, yr Aelod Portffolio Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd, ar ran y Cynghorydd Gary Prichard, yr Aelod Portffolio Gwasanaethau Plant, Ieuencid a Thai. Nodwyd bod y Cyngor yn gweithredu yn unol â Deddf Tai Cymru (2014) sy'n gosod dyletswydd statudol ar Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig yng Nghymru i ddarparu, cymryd cyfrifoldeb dros waith cynllunio ariannol a

rheoli stoc dai'r Cyngor ac mae wedi ymrwymo i gyrraedd Safonau Ansawdd Tai Cymru (SATC) 2023. Mae'r Cyngor yn parhau i ddarparu tai o ansawdd i drigolion Ynys Môn ac mae ganddo 3,981 o dai yn ei feddiant. Mae'n mynd ati'n rhagweithiol i gynnwys tenantiaid er mwyn gwella'r gwasanaeth a'r ddarpariaeth.

Trafodwyd y pwyntiau a ganlyn gan y Pwyllgor –

- Y dull ar gyfer dylunio stoc dai'r Cyngor ac i ba raddau mae cymeriad a rhinweddau gweledol yn cael eu hystyried wrth ddatblygu tai cyngor newydd.
- Fforddiadwyedd Cynllun Busnes y CRT yng nghyd-destun adnoddau sy'n prinhau.
- A oes modd i'r Cyngor gydweithio â mwy o Gymdeithasau Tai er mwyn darparu mwy o dai cyngor yn unol â'r cynllun 5 mlynedd.
- Y syniad y tu ôl i gynhyrchu Cynllun Busnes 30 mlynedd.
- A yw'r flaenoriaeth i gyflawni Safon Ansawdd Tai Cymru 2023 yn gyraeddadwy.
- Canran y tai cyngor sy'n addas ar gyfer yr 21ain ganrif.

Aeth y Pennaeth Gwasanaethau Tai a'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 ymlaen i nodi'r canlynol –

- Mae gan y Cyngor raglen ar waith i gynyddu ei stoc dai a hoffai feddwl ei fod yn cefnogi dyluniadau o ansawdd dda a bod y stadau tai y mae'n helpu i'w datblygu yn edrych yn ddeniadol. Cyfeiriwyd at y stad newydd yn Llanfachraeth fel enghraifft o ddatblygiad dymunol sy'n cyd-fynd â'r hyn sydd o'i gwmpas.
- Nod Cynllun Busnes y CRT yw blaen gynllunio i sicrhau bod gan y Cyngor gynllun hyfyw ar gyfer ariannu ei stoc dai. Mae'n rhaid i'r Cyngor sicrhau ei fod yn cynhyrchu digon o elw drwy renti i'w alluogi i gyflawni'r blaenoriaethau sydd wedi'u nodi yn y Cynllun Busnes, yn cynnwys cynnal a chadw'r stoc bresennol i gyrraedd SATC a buddsoddi mewn tai cyngor newydd lle bo modd. Eglurodd y Swyddog Adran 151 y broses ar gyfer profi hyfywedd ariannol y Cynllun Busnes a'r ffactorau y mae'n rhaid eu hystyried, yn cynnwys modelu gwahanol opsiynau yn seiliedig ar bob math o ragdybiaethau yn ymwneud â chwyddiant, cynnydd mewn rhenti, cyfraddau llog a chostau. Tra bydd cronfa wrth gefn y CRT yn cael ei defnyddio i ddatblygu tai newydd, wrth i'r gronfa wrth gefn leihau rhagwelir y bydd rhaid benthycu arian ryw bryd yn y dyfodol ac os ydi'r costau'n dal i fod yn uchel bydd rhaid teilwra'r gyfradd ddatblygu yn unol â hynny.
- Mae'r Grant Tai Cymdeithasol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i ariannu tai cymdeithasol yn cael ei ddyrannu yn seiliedig ar fformiwla ac yr un yw'r swm ni waeth faint o gymdeithasau tai y mae'r Cyngor yn dewis cydweithio â hwy. Felly, os ydi'r Cyngor yn dewis cydweithio â mwy o gymdeithasau tai, yr un fydd y dyraniad ond bydd yn rhaid iddo ei rannu'n deneuach.
- Mae oes 30 mlynedd y Cynllun Busnes yn deillio, yn fwy na thebyg, o'r trefniadau benthycu rhwng y banciau a chymdeithasau tai i sicrhau bod dyledion yn cael eu talu dros gyfnod o 30 mlynedd ac maent wedi dod yn rhan o brosesau Llywodraeth Cymru wedi i'r cynghorau a gadwodd eu stoc dai dalu i adael Cynllun Cymhorthdal y CRT. Mae Cynllun Busnes y CRT yn cael ei adolygu'n flynyddol ac mae hefyd yn cael ei gywasgu i gynllun pum mlynedd i ddarparu gwell dealltwriaeth o gynlluniau'r Cyngor yn y tymor canolig.
- Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i gyflawni SATC 2023. Ef oedd yr ail gyngor yng Nghymru i gyrraedd SATC yn 2012. Cynhaliodd y Gwasanaethau Tai arolwg o'i stoc dai yn 2022/23 i sefydlu gwaelodlin i baratoi ar gyfer y safonau newydd ac mae'n fodlon bod stoc gyfan yn cydymffurfio â'r safonau gwreiddiol lle bo hynny'n rhesymol ymarferol ac eithrio'r rhai a wrthododd neu'r rhai sydd wedi'u dynodi'n fethiannau derbyniol. Mae'r gwasanaeth hefyd yn gweithio i ddatblygu llwybr ynni fel bod cartrefi fodloni'r gofynion o ran effeithlonrwydd ynni. Dywedodd y swyddog Adran 151 bod gan y Cyngor rywfaint o dai na fydd yn gallu

cyrraedd y safonau newydd a'r safonau dilynol yn enwedig mewn perthynas â datgarboneiddio. Bydd rhaid i'r Cyngor adolygu ei stoc dai i weld a oes modd iddo, neu a yw'n gost-efeithiol, buddsoddi ym mhob eiddo fel bod y stoc gyfan yn bodloni SATC 2023.

Ar ôl craffu ar Gynllun Busnes y CRT 2024 i 2054 penderfynodd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell y Cynllun i'w gymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith.

6 CYNLLUN STRATEGOL RHEOLI ASEDAU 2024-2029

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo a oedd yn cynnwys y Cynllun Strategol Rheoli Asedau 2024 - 2029, i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Carwyn Jones, yr Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer ar ran y Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas, yr Aelod Portffolio Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo a oedd methu â bod yn bresennol oherwydd ymrwymiad arall yn gysylltiedig â'i ddyletswyddau fel aelod portffolio. Pwrpas y Cynllun Strategol Rheoli Asedau yw sicrhau bod gan y Cyngor bortffolio asedau sy'n gynaliadwy yn ariannol ac yn amgylcheddol, sydd wedi'i resymoli i fod yn addas i bwrpas ac sy'n ddiogel ar gyfer darparu gwasanaethau. Mae'r Cynllun yn nodi meysydd blaenoriaeth allweddol mewn perthynas ag addasrwydd, cynaliadwyedd, cydweithio, a data, ac mae'n nodi'r risgiau wrth ddarparu'r Cynllun ac yn amlinellu'r trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd.

Cyfeiriodd y Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo at y Cynllun fel cynllun corfforaethol sy'n cael ei arwain gan y Gwasanaeth Eiddo mewn cydweithrediad â gwasanaethau eraill o fewn y Cyngor sy'n gyfrifol am asedau megis ysgolion, canolfannau a chartrefi gofal. Nod y Cynllun yw sicrhau bod asedau'r Cyngor yn cael eu rheoli'n dda a'u bod yn addas i bwrpas er mwyn sicrhau arbedion effeithlonrwydd a chyfluoedd i resymoli eiddo fel bod adeiladau'r Cyngor yn gynaliadwy ac yn cyfrannu at ei ymrwymiad i ddatgarboneiddio a dod yn gyngor sero net. Mae'r Cyngor yn wynebu heriau rheolaeth asedau sylweddol ar hyn o bryd ar adeg pan fo cyllid cyfalaf yn brin ac mae hyn yn cael ei nodi yn y rhagair i'r Cynllun. Mae'n hanfodol bod data a gwybodaeth gywir a diweddar ar gael er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn gwneud penderfyniadau effeithiol ynglŷn â'i asedau ac yn cyflawni ei amcanion.

Aeth y Prif Swyddog Eiddo ac Asedau ymlaen i sôn mwy am y pedwar maes blaenoriaeth a'r hyn y maent yn ei olygu. Fe amlygodd yr asedau eang ac amrywiol sydd gan y Cyngor, y costau cynnal a chadw sylweddol a'r bwlbwch rhwng yr hyn yr hoffai'r Cyngor ei wneud a'r hyn y mae'n gallu ei wneud gyda'r adnoddau sydd ar gael iddo.

Mae'r prif bwyntiau a drafodwyd gan y Pwyllgor fel a ganlyn –

- A fyddai'n ddefnyddiol a phriodol pe byddai tabl asedau'r Cyngor yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol ynglŷn â gwerth pob ased, y gwaith cynnal a chadw sydd ei angen fel y gellir parhau i ddefnyddio'r ased a chost y gwaith hwnnw er mwyn i'r cyhoedd gael gwell dealltwriaeth o gostau rhedeg y Cyngor a'r gost o gynnal a chadw asedau.
- Y trefniadau i fonitro cyrhaeddiad a mesur llwyddiant
- Y cyfrifoldeb dros reoli a chynnal a chadw adeiladau rhestredig

Cynghorwyd y Pwyllgor ynglŷn â'r canlynol –

- Mae gwaith ar y gweill i gasglu a chrynhoi data i gael darlun gyflawn o asedau'r Cyngor. Fel y nodir yn y rhagair mae angen dros £300m o gyfalaf ar y Cyngor i'w alluogi i foderneiddio a diweddarau ei asedau fel y gall gyflawni ei amcanion strategol dros y 5 mlynedd nesaf. Rhaid i'r Cyngor edrych ar ei anghenion hirdymor wrth reoli ei asedau er mwyn iddo fod yn glir ynglŷn â'r buddsoddiad sydd ei angen dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cynllun Strategol Rheoli Asedau gyswllt agos â'r Strategaeth Gyfalaf sy'n nodi'r egwyddorion a fydd yn cael eu defnyddio fel canllaw ar gyfer blaenoriaethau cyfalaf a dyrannu adnoddau ar draws gwasanaethu'r Cyngor. Fodd bynnag, nid yw'r Cynllun

Strategol Rheoli Asedau yn cynnwys y seilwaith priffyrdd gan fod cynllun ar wahân ar gyfer hynny.

- Bydd nifer o gynlluniau cyflawni yn gysylltiedig â'r Cynllun Strategol a bydd amserlen ar gyfer cyflawni pob elfen / prosiect a bydd eu cynnydd yn cael ei fonitro drwy brosesau corfforaethol. Mae cylch gorchwyl y Grŵp Tir ac Asedau hefyd yn cael ei adolygu i sicrhau bod y grŵp yn parhau i fod yn addas i bwrpas.
- Mae rhai adeiladau yn adeiladau rhestredig ac mae'n rhaid ystyried hynny wrth eu haddasu neu eu hatgyweirio a'u cynnal a'u cadw, ac mae'n bosib y bydd angen caniatâd adeiladau rhestredig yn ogystal. Y Gwasanaeth Cynllunio, ar y cyd â CADW, sy'n gyfrifol am reoli datblygu mewn perthynas ag adeiladu rhestredig ac mae'n rhaid i'r Gwasanaeth Eiddo gydymffurfio â'r gofynion mewn perthynas ag adeiladu rhestredig wrth gwblhau gwaith.

Ar ôl craffu ar y Cynllun Strategol Rheoli Asedau 2024 i 2029 penderfynodd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol argymell y Cynllun i'r Pwyllgor Gwaith i'w fabwysiadu gan y Cyngor llawn.

7 BLAENRAGLEN WAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgrwtini, a oedd yn cynnwys Blaenraglen Waith y Pwyllgor hyd at Ebrill 2024, i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Wrth gyfeirio at gyfarfod nesaf y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ar 16 Ebrill 2024 cynghorodd y Rheolwr Sgrwtini bod y brif eitem ar y rhaglen (Asesiad o'r Farchnad Dai Leol) wedi'i aildrefnu ac felly argymhellir bod y Pwyllgor yn ystyried canslo'r cyfarfod. Cynigiwyd bod y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd yn trafod aildrefnu'r eitem ynghyd â'r fersiwn ddiweddaraf o'r Blaen Raglen Waith ar gyfer 2024/25.

Penderfynwyd –

- **Cytuno'r fersiwn gyfredol o'r Flaenraglen Waith ar gyfer 2023/24 gan ganslo cyfarfod y Pwyllgor ar 16 Ebrill 2024.**
- **Nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r Flaenraglen Waith.**

**Cynghorydd Dyfed Wyn Jones
Cadeirydd**